

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 2020

1262/2020

Laki laajakaistarakentamisen tuesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on edistää nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamista ja siten turvata monipuoliset viestintäpalvelut kaikkialla Suomessa.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Liikenne- ja viestintäviraston myöntäessä laajakaistahankkeen tukea valtion talousarvioon otetusta määrärahasta.

Lakia sovelletaan myös laajakaistahankkeen suunnitteluun maakunnassa sekä siihen julkiseen menettelyyn, jolla valtiontuki julistetaan haettavaksi maakunnan alueella.

Tässä laissa maakunnan liitolle säädetyt tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *julkisella tuella* valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön taikka julkisoikeudellisen laitoksen tai säätiön antamaa tai sen varoista maksettavaa avustusta, lainaa ja muuta rahoitusta, korkotukea, takausta, maksuhelpotusta ja muuta näihin rinnastettavaa taloudellista etuutta sekä Euroopan yhteisön tai muista Euroopan unionin varoista myönnettävää tukea verojärjestelmän kautta annettavaa tukea lukuun ottamatta;

2) *nopealla laajakaistayhteydellä* yhteyttä, joka pystyy tarjoamaan edistyksellisen ja tasalaatuisen yhteyden tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa;

3) *tilaajalla oikeushenkilöä ja luonnollista henkilöä*, joka on muuta kuin teletoimintaa varten tehnyt sopimuksen viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun toimittamisesta;

4) *valtiontuella* laajakaistahankkeen tukikelpoisten kustannusten perusteella maksettavaa rahamääräistä avustusta, johon ei sisälly muunlaisia, esimerkiksi lainoina tai takauksina myönnettäviä valtion tukia;

5) *verkkopalvelulla* palvelua, jossa teleyritys tarjoaa omistamaansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväksi viestien siirtoon tai jakeluun;

6) *viestintäpalvelulla* palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa, sekä siirto- ja lähetysoikeuspalvelua joukkoviestintäverkossa.

4 §

Liikenne- ja viestintäviraston markkina-analyysi

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä hankealueesta markkina-analyysi, jos maakunnan liitto esittää asiasta perustellun pyynnön:

- 1) joka on valmisteltu yhteistyössä hankealueen kunnan viranomaisten kanssa;
- 2) johon liittyvä laajakaistahanke on taloudellisesti tarkoituksenmukainen ja edistää käyttäjien etua viestintämarkkinoilla; ja
- 3) jossa laajakaistahankkeet on keskitetty siten, että ne voidaan toteuttaa taloudellisesti edullisimmalla tavalla.

Liikenne- ja viestintävirasto varaa markkinoilla toimiville teleyrityksille tilaisuuden ilmoittaa olemassa olevista verkoistaan sekä kaupallisista investointihankkeistaan seuraavan kolmen vuoden ajalle.

Liikenne- ja viestintäviraston tulee markkina-analyysia tehdessään ottaa huomioon sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 51 a §:ssä tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen ja ennusteen tulokset.

Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa markkina-analyysissaan hankealueen tukiel-
poiset alueet.

5 §

Valtiontuen julkinen hakumenettely

Sen jälkeen, kun Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt laajakaistahankkeesta 4 §:n mukaisen markkina-analyysin, maakunnan liiton tehtävänä on julistaa laajakaistahankkeeseen liittyvä valtiontuki julkisesti haettavaksi. Hakumenettelyn tulee olla kaikille avoin, tasapuolinen ja syrjimätön. Tuen hakuajan tulee olla kohtuullinen laajakaistahankkeen laajuuden mukaan, kuitenkin vähintään neljä viikkoa.

Tukihakemus on tehtävä kirjallisesti maakunnan liitolle, ja siinä tulee olla ainakin seuraavat tiedot ja selvitykset:

- 1) tuenhakijan nimi;
- 2) tuenhakijan palveluksessa olevien työntekijöiden määrä, vuosiliikevaihto ja taseen loppusumma;
- 3) tuenhakijan omistussuhteet, kuten mahdollinen julkisomistus ja tieto sen osuudesta;
- 4) viestintäverkon rakentamissuunnitelma ja sen toteuttamista rajoittavat ehdot, kuten tilaajamäärään liittyvät ehdot;
- 5) selvitys laajakaistahankkeeseen liittyvistä kustannuksista;
- 6) haettavan valtiontuen enimmäismäärä;
- 7) selvitys tarjottavien liittymien määrästä sekä hinnasta ja muista ehdoista, joilla viestintäpalveluita suunnitellaan tarjottavan tilaajille näiden asuin- tai sijaintipaikassa;
- 8) laajakaistahankkeen aikataulu;
- 9) selvitys yhteisrakentamisesta muiden yhdyskuntaa palvelevien johtojen ja rakennelmien asentamisen yhteydessä;
- 10) tuenhakijan liiketoimintasuunnitelma tai muu kuvaus yrityksen toiminnasta sekä maksuvalmius- ja kannattavuuslaskelma;
- 11) analyysi hankkeeseen liittyvistä toiminnallisista, taloudellisista ja muista riskeistä sekä suunnitelma niiden hallitsemiseksi.

6 §

Hakumenettelyssä käytettävät vertailuperusteet

Maakunnan liiton tehtävänä on valita tukea hakeneiden joukosta hakija, joka toteuttaa hankkeen kokonaistaloudellisesti edullisimmin hakuilmoituksessa mainittujen vertailupe-

rusteiden mukaisesti. Tuensaajan valinnassa vertailuperusteena tulee käyttää ainakin haettavan valtiontuen määrää. Lisäksi voidaan käyttää seuraavia vertailuperusteita:

- 1) tilaajalta perittävät maksut;
- 2) aika, jonka teyryitys sitoutuu tarjoamaan palveluja tilaajille;
- 3) muut vastaavat teknisiä, taloudellisia, laadullisia tai toiminnallisia ominaisuuksia koskevat seikat.

Vertailuperusteet ja niiden suhteellinen painotus on ilmoitettava hakuilmoituksessa.

Maakunnan liitto voi tehdä yhteistyötä toisen maakunnan liiton kanssa 5 §:n ja tämän pykälän mukaisia tehtäviä suorittaessaan.

7 §

Tukihakemus Liikenne- ja viestintävirastolle

Edellä 5 ja 6 §:n mukaisessa hakumenettelyssä valituksi tulleen on tehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle kirjallinen tukihakemus, jossa on oltava 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tietojen ja selvitysten lisäksi ainakin selvitys:

- 1) tarjottavista verkkopalveluista sekä hinnasta ja muista ehdoista, joilla verkkopalveluja tarjotaan;
- 2) laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista sekä 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuista maksuosuuksista;
- 3) rakennettavan viestintäverkon teknisistä ominaisuuksista ja viestintäpalvelun teknisestä toteutuksesta;
- 4) viestintäverkon ja -palvelun yhteenliittämisestä muiden teyryitysten kanssa;
- 5) laajakaistahankkeen rahoitussuunnitelmasta sisältäen tiedot mahdollisesta muusta saadusta julkisesta tuesta sekä rahoituksen ehdot;
- 6) kunnan päätös sitoutua 8 §:n mukaisesti rahoittamaan laajakaistahanketta maksuosuuttaan vastaavalla osalla.

8 §

Maksuosuudet tukikelpoisista kustannuksista

Tämän lain nojalla voidaan myöntää julkista tukea enintään 66 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että kunta sitoutuu rahoittamaan hanketta maksuosuuttaan vastaavalla osalla.

Kunnan maksuosuus on 33 prosenttia. Kunnissa, joille laajakaistahankkeen rahoittaminen muutoin muodostaisi kohtuuttoman taloudellisen rasitteen kunnan maksuosuus on 8 tai 22 prosenttia. Kriteereinä arviointia tehtäessä käytetään kunnan taloudellista kantokykyä sekä väestön määrää ja taajama-astetta. Valtiontukea myönnetään enintään 58 prosenttia laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista, jos kunnan maksuosuus on 8 prosenttia ja enintään 44 prosenttia, jos kunnan maksuosuus on 22 prosenttia.

Edellä 2 momentissa mainittujen kriteerien laskentaperusteista ja painokertoimista, joiden perusteella kuntakohtainen maksuosuus määräytyy, annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Muu julkinen tuki

Laajakaistahankkeelle voi kohdistua julkista tukea enintään 100 prosenttia laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista. Sallitun määrän ylittävä muu julkinen tuki vähennetään tämän lain perusteella myönnettävän valtiontuen määrästä siten, ettei julkisen tuen enimmäismäärä ylity.

Valtiontukea ei myönnetä samoihin kustannuksiin, joihin on jo myönnetty muuta julkista tukea.

10 §

Tuen myöntämisen edellytykset

Laajakaistahankkeeseen voidaan myöntää tässä laissa tarkoitettua valtiontukea vain, jos hakija sitoutuu:

1) tarjoamaan tuen avulla rakennettuja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja sen nojalla annettujen määräysten mukaisia verkko- ja viestintäpalveluita tai niitä vastaavia mainitun lain ja sen nojalla annettujen määräyksien mukaisia palveluita vähintään kymmenen vuoden ajan tuen viimeisen erän maksamisesta lukien;

2) luovuttamaan seitsemän vuoden ajan tuen viimeisen erän maksamisesta kohtuulliseen hintaan ja syrjimättömin ehdoin muille teleyrityksille käyttöoikeuden tuen avulla rakennettuun sellaiseen viestintäverkkoon, verkkoelementtiin ja verkon kapasiteettiin, joka ei ole tuen saajan omassa käytössä tai tarpeen sen omaa kohtuullista tulevaa tarvetta varten;

3) julkaisemaan seitsemän vuoden ajan tuen viimeisen erän maksamisesta palvelun toimitusehdot ja muut käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuden kannalta merkitykselliset tiedot verkkosivuillaan, joilta ne ovat helposti havaittavissa ja saatavilla.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädetty määräaika ei koske tuen avulla rakennettuja mastoja ja kaapelikanavia.

Näyttötaakka hinnoittelun kohtuullisuudesta ja ehtojen syrjimättömyydestä on tuen saajalla. Jos samaan omaisuuteen kohdistuu myös sähköisen viestinnän palveluista annettusta laista johtuva käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus tai yleispalveluvelvoite, käyttöoikeuden luovutuksen hinnoitteluun ja muihin ehtoihin sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Tuen avulla rakennettavat kaapelikanavat on rakennettava siten, että ne ovat riittävän tilavia useille kaapeliverkoille ja erilaisille verkkotopologioille.

Valtiontukea voidaan myöntää vain, jos tuen myöntämisellä ei arvioida olevan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia eikä Euroopan komissio vastusta tuen myöntämistä. Tukea voidaan myöntää vain alueelle, jolla ei ole nopeita laajakaistayhteyksiä ja jolle niitä ei todennäköisesti rakenneta kaupallisina ehdoin seuraavan kolmen vuoden aikana.

Tukea voidaan myöntää vain hankkeelle, jonka kokonaiskustannukset ovat enintään 70 miljoonaa euroa. Tukea ei voida myöntää yritykselle, joka on tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 2 artiklan mukaisesti katsottava vaikeuksissa olevaksi yritykseksi.

11 §

Liikenne- ja viestintäviraston tukipäätös

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää laajakaistahankkeelle valtiontuen, jos se täyttää tässä laissa tarkoitetut tuen myöntämisen edellytykset. Valtiontuki myönnetään hankkeen tukikelpoisten kustannusten perusteella. Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa tukipäätöksessään laajakaistahankkeen tukikelpoisten kustannusten ja valtiontuen enimmäismäärän. Tukikelpoiset kustannukset lasketaan ilman arvonlisäveroa ilmoitetuista kustannuksista.

Myönnettyä valtiontukea voidaan maksaa vain laajakaistahankkeen toteutuneiden tukikelpoisten kustannusten perusteella.

12 §

Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat:

- 1) kustannukset, jotka ovat syntyneet tukihakemuksen vireilletulon jälkeen;
- 2) kustannukset, jotka ovat syntyneet nopeiden laajakaistayhteyksien tarjonnassa tarpeellisen viestintäverkon rakentamisesta;
- 3) kustannukset, jotka ovat välttämättömiä hankealueella sijaitsevien, käyttäjän asuin- tai sijaintipaikkaan toimitettavien liittymien tarjonnassa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi maksupäätöksessään oikaista kustannuksia, jos hakijan ilmoittamat kustannukset ovat kohtuuttoman korkeat.

Tukikelpoisia kustannuksia eivät ole:

- 1) viestintäverkon ylläpitokustannukset tai verkon osien vuokrakustannukset;
- 2) kustannukset, jotka kohdistuvat enintään sadan metrin päähän käyttäjän asuin- tai sijaintipaikasta ulottuvalle tilaajayhteyden osalle; ja
- 3) kustannukset alueella, joka ulottuu sadan metrin päähän sellaisesta liityntäpisteestä, josta voidaan tarjota nopeita laajakaistayhteyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitkä viestintäverkon tekniset osat katsotaan tukikelpoisiksi, sekä määräyksiä tuen piiriin hyväksyttävien kustannusten laskentatavasta.

13 §

Tuen maksamisen edellytykset

Valtiontuen maksamisen edellytyksenä on, että tarvittava rahoitus on osoitettu valtion talousarviossa. Tukea myönnetään vuosittain valtion talousarviossa käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

Tuenhakijan hakemuksesta myönnetystä valtiontuesta voidaan maksaa 50 prosenttia sen jälkeen, kun tukipäätös on tehty. Tuen jäännöserän maksamisen edellytyksenä on, että laajakaistahanke on valmistunut, tuensaaja on esittänyt Liikenne- ja viestintävirastolle hyväksyttävän selvityksen kaikista tukikelpoisista kustannuksista ja kunta on maksanut 8 §:ssä tarkoitetun maksuosuutensa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää, että tuki maksetaan hakemuksen tekemiselle tukipäätöksessä asetetun määräajan jälkeen tehdystä hakemuksesta, jos tuenhakija esittää painavia syitä hakemuksen viivästymiseen, hakemus ei ole viivästynyt olennaisesti, maksamisen hakeminen viivästyneenä ei ole vaikuttanut hankkeen toteutukseen, viivästymisen ei vaikeuta hankkeen toteuttamista eikä maksaminen vaikuta hakijoiden tasapuoliseen kohteluun.

Tässä laissa tarkoitettua valtiontukea ei voida maksaa, jos muun julkisen tuen määrä ylittää sen, mikä on hankkeelle sallittu toteutuneiden tukikelpoisten kustannusten perusteella. Tuensaajan on maksua hakiessaan annettava riittävä selvitys laajakaistahankeeseen rahoituksesta sekä siihen liittyvästä julkisesta tuesta.

Valtiontukea ei voida maksaa, jos Euroopan komissio on tehnyt Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen tuen takaisinperimisestä ja sen nojalla tuen hakijalle on annettu eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettu takaisinperinnän täytäntöönpanoa koskeva päätös, jota tuen hakija ei ole noudattanut. Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää tuensaajalta vakuutuksen, ettei tuen maksamiselle ole tässä momentissa tarkoitettua estettä.

14 §

Omistusoikeus ja velvollisuuksien siirtäminen

Valtiontuen avulla rakennettu viestintäverkko on tuensaajan omaisuutta. Jos tuen avulla rakennettu viestintäverkko tai sen osa myydään tai muutoin luovutetaan, tämän lain mukaiset velvollisuudet siirtyvät viestintäverkon uudelle omistajalle.

Omistusoikeuden siirtymisestä on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle ja laajakaistahankkeen kustannuksiin osallistuneelle kunnalle.

15 §

Viranomaisten tiedonsaantioikeus

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla on tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi välttämättömät tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun.

Ne, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään, ja niiden lukuun toimivat ovat pyynnöstä velvollisia keräämään ja salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä luovuttamaan tämän lain nojalla toimivaltaiselle viranomaiselle sen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Tiedot on luovutettava viipymättä, viranomaisen pyytämässä muodossa ja maksutta.

Jos teleyritys ei liikenne- ja viestintäministeriön tai Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä huolimatta kerää tai luovuta 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kuukauden määräajassa oikaise menettelyään, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Velvoitteen noudattamisen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

16 §

Tuoton palauttaminen eräissä tapauksissa

Sen lisäksi, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään valtionavustuksen takaisinperinnästä, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään määrätä, että tuensaajan on palautettava osa julkisen tuen avulla rakennetun sellaisen laajakaistaverkon tuotosta, jonka rakentamista koskevaan hankkeeseen on myönnetty julkista tukea yli kymmenen miljoonaa euroa.

Palautettavaksi voidaan määrätä 12 prosenttia ylittävä osuus tuen avulla rakennetun yksittäisen laajakaistahankkeen vuotuisesta tuotosta, kuitenkin enintään se osuus, joka vastaa julkisen tuen suhteellista osuutta hankkeen tukikelpoisista kustannuksista. Takaisinperittävä osuus ei saa ylittää tuensaajalle maksetun julkisen tuen euromäärää.

Tuensaajalle on annettava huomautus ja mahdollisuus alentaa tuotto prosenttia ennen kuin tuotto voidaan määrätä palautettavaksi.

Tuotto voidaan määrätä palautettavaksi viiden vuoden ajalta tuen viimeisen erän maksamisesta. Palautettavalle tuotolle on maksettava korkoa Liikenne- ja viestintäviraston 1 momentissa tarkoitettua päätöksestä ja viivästyskorkoa päätöksessä asetetusta eräpäivästä. Korosta ja viivästyskorosta säädetään valtionavustuslain 24 ja 25 §:ssä.

17 §

Seurantarekisteri

Liikenne- ja viestintävirasto (*rekisterinpitäjä*) seuraa laajakaistahankkeiden edistymistä ja ylläpitää tätä tarkoitusta varten erillistä rekisteriä (*seurantarekisteri*). Seurantarekis-

teriin voidaan tallentaa seuraavat laajakaistahanketta, tuenhakijaa, tuensaajaa sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

- 1) hakijan nimi ja yhteystiedot;
 - 2) hakijan yhteys henkilön nimi ja yhteystiedot;
 - 3) laajakaistahankkeen sisältöä, tavoitteita ja tuloksia koskevat tiedot;
 - 4) laajakaistahankkeen kustannuksia ja kokonaisrahoitusta koskevat arviot sekä näiden toteutumista koskevat tiedot;
 - 5) tuki- tai maksuhakemusta ja sen ratkaisemista sekä tuen yksilöintiä koskevat tiedot;
 - 6) tiedot tämän lain nojalla myönnettyistä ja maksetuista tuista;
 - 7) tieto siitä, onko myönnetty tuki Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea;
 - 8) tiedot tarkastuksesta ja siinä tehdyistä havainnoista;
 - 9) tiedot tuensaajalta takaisinperittävistä tuista sekä takaisinperinnän toteutumisesta;
 - 10) muita hakemuksen käsittelyssä kertyneitä välttämättömiä tietoja.
- Rekisteriin sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen maksamisesta.

18 §

Muutoksenhaku

Liikenne- ja viestintäviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Muutoksenhausta maakunnan liiton päätöksen säädetään kuitenkin kuntalaisissa (410/2015).

19 §

Tietojen julkaiseminen

Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee verkkopalvelussa ainakin:

- 1) vakiomuotoisen yhteenvedon tämän lain mukaisesta valtiontukiohjelmasta;
- 2) tämän lain muutoksineen; ja
- 3) tämän lain nojalla myönnettyt valtiontuet sekä jokaisen yli 500 000 euron suuruisen yksittäisen tuen myöntämisen osalta tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 liitteessä III tarkoitettut tiedot.

20 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

Tällä lailla kumotaan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annettu laki (1186/2009).

Laajakaistahankkeeseen, josta on ennen tämän lain voimaantuloa julkaistu hakuilmoitus, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

1262/2020

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2020

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka